

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

"ЗАТВЕРДЖУЮ"

Проректор з навчально-методичної роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК

робоча програма навчальної дисципліни

Галузь знань
Спеціальність
Освітній рівень
Освітня програма

05 "Соціальні та поведінкові науки"
051 "Економіка"
перший (бакалаврський)
"Економічна теорія та економічна політика"

Статус дисципліни
Мова викладання, навчання та оцінювання

обов'язкова
українська

Завідувач кафедри
обліку і бізнес-консалтингу

Андрій ПИЛИПЕНКО

Харків
2022

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри обліку і бізнес-консалтингу
Протокол № 3 від 12.10.2022 р.

Розробник:
Безкоровайна Лідія Василівна, к.е.н., доц. кафедри обліку і бізнес-консалтингу,

**Лист оновлення та перезатвердження
робочої програми навчальної дисципліни**

Навчальний рік	Дата засідання кафедри-розробника РПНД	Номер протоколу	Підпис завідувача кафедри

Анотація навчальної дисципліни

Забезпечення стійкого соціально-економічного розвитку України сьогодні вимагає формування ефективного механізму господарювання, розвитку міжнародного співробітництва. Важливим кроком на шляху вирішення зазначених завдань є формування належного обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю як основи забезпечення стійкого зростання вітчизняного бізнесу та подальшого розвитку національної економіки у цілому.

За цих умов істотно зростає потреба у підготовці кваліфікованих фахівців у сфері бухгалтерського обліку, здатних забезпечити надання користувачам фінансової інформації своєчасних, об'єктивних і точних даних про результати господарської діяльності підприємств та стан їх капіталу як основи ухвалення ефективних управлінських рішень в сфері фінансового менеджменту вітчизняного бізнесу.

Вивчення дисципліни має сприяти прагненню студентів до здобуття і збагачення знань, зацікавленості в пізнавальній діяльності, виробленні нового типу економічного мислення, навичок у самостійній роботі з інструктивним і законодавчим матеріалом, додатковою літературою, формуванню самостійності та творчої активності в момент прийняття рішень, принциповості, ініціативності, професійної етики, моральних якостей.

Метою навчальної дисципліни "Бухгалтерський облік" є надання здобувачам вищої освіти системи знань із теорії та практики ведення бухгалтерського обліку на підприємствах.

Завданнями дисципліни є набуття студентами необхідних теоретичних знань та практичних навичок ведення обліку на підприємствах України, зокрема, відображення в первинних документах, облікових регістрах та звітних документах господарських операцій підприємства і використання облікової інформації в управлінні.

Об'єктом навчальної дисципліни є система бухгалтерського обліку підприємства.

Предметом навчальної дисципліни є теоретичні, практичні та методичні аспекти ведення бухгалтерського обліку на підприємстві.

Характеристика навчальної дисципліни

Курс	3
Семестр	2
Кількість кредитів ECTS	4
Форма підсумкового контролю	іспит

Структурно-логічна схема вивчення навчальної дисципліни

Пререквізити	Постреквізити
Макроекономіка	Макроекономічний аналіз
Мікроекономіка	Інформаційна економіка
Економіка підприємств	Економічна політика
Фінанси	
Статистика	

Компетентності та результати навчання за дисципліною

Компетентності	Результати навчання
1	2
СК1. Здатність виявляти знання та розуміння проблем предметної області, основ функціонування сучасної економіки на мікро-, мезо-, макро- та міжнародному рівнях.	РН12. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань та змістовно інтерпретувати отримані результати

СК2. Здатність здійснювати професійну діяльність у відповідності з чинними нормативними та правовими актами.

РН18. Використовувати нормативні та правові акти, що регламентують професійну діяльність

Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку. Облік активів підприємства

Тема 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку. Бухгалтерський баланс

- 1.1. Сутність бухгалтерського обліку та його функції.
- 1.2. Предмет, об'єкт та метод бухгалтерського обліку.
- 1.3. Поняття бухгалтерського балансу. Види балансу.
- 1.4. Побудова і зміст бухгалтерського балансу: актив, пасив, статті балансу.

Тема 2. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис.

- 2.1. Типи господарських операцій та їх вплив на бухгалтерський баланс.
- 2.2. Економічний зміст, побудова та типи бухгалтерських рахунків.
- 2.3. Метод подвійного запису на рахунках бухгалтерського обліку.
- 2.4. План рахунків бухгалтерського обліку.

Тема 3. Облік грошових коштів і дебіторської заборгованості.

- 3.1. Облік грошових коштів у касі підприємства та на його рахунках у банках.
- 3.2. Облік розрахунків з дебіторами.
- 3.3. Облік витрат майбутніх періодів.

Тема 4. Облік запасів.

- 4.1. Сутність, види та порядок оцінки запасів.
- 4.2. Облік надходження запасів.
- 4.3. Облік вибуття запасів.

Тема 5. Облік необоротних активів.

- 5.1. Сутність, види та порядок оцінки основних засобів.
- 5.2. Облік надходження та вибуття основних засобів підприємства.
- 5.3. Нарахування амортизації основних засобів.
- 5.4. Облік інших необоротних активів підприємства.

Змістовий модуль 2. Бухгалтерський облік зобов'язань, капіталу, доходів і витрат підприємства

Тема 6. Облік зобов'язань.

- 6.1. Сутність, види та загальний порядок обліку зобов'язань підприємства.
- 6.2. Облік розрахунків з постачальниками і підрядниками.
- 6.3. Облік розрахунків з іншими кредиторами.

Тема 7. Облік праці, її оплати.

- 7.1. Форми й системи оплати праці, види заробітної плати, склад фонду оплати праці.
- 7.2. Первинна документація з обліку оплати праці.
- 7.3. Облік окремих видів виплат з оплати праці.

Тема 8. Облік власного капіталу.

- 8.1. Сутність, функції та порядок формування власного капіталу підприємства.
- 8.2. Сутність та порядок обліку складових власного капіталу підприємства.

Тема 9. Облік доходів і витрат підприємства.

9.1. Облік доходів підприємства.

9.2. Облік витрат діяльності підприємства.

9.3. Облік фінансових результатів підприємства.

Перелік практичних (семінарських) / лабораторних занять, а також питань та завдань до самостійної роботи наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Методи навчання та викладання

У процесі викладання навчальної дисципліни з метою досягнення очікуваних результатів навчання, передбачено застосування як активних, так і інтерактивних технологій навчання, які передбачають застосування наступних методів:

інформаційно-рецептивний, метод проблемного викладу – для засвоєння лекційного матеріалу;

евристичний метод – для підготовки завдань, винесених на самостійну роботу;

на практичних (семінарських) заняттях застосовуються продуктивні методи навчання, що спрямовані на активізацію та стимулювання навчально-пізнавальної діяльності здобувачів, а саме: дискусії (Тема 1, 2), презентації (Тема 1-9), моделювання професійних ситуацій (Тема 4, 7, 9), індивідуальна дослідницька робота (будь-яка тема на вибір студента).

Порядок оцінювання результатів навчання

ХНЕУ ім. С. Кузнеця використовує накопичувальну (100-бальну) систему оцінювання.

Оцінювання результатів навчання студентів за допомогою контрольних заходів, які включають поточний і підсумковий контроль.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних, семінарських занять і оцінюється сумою набраних балів.

підсумковий/семестровий контроль, що проводиться у формі іспиту, відповідно до графіку навчального процесу.

Поточний контроль знань здобувача проводиться під час лекційних, практичних та лабораторних занять за такими критеріями:

За практичні завдання за темами 1-3 – 4 бали, які можна отримати:

2 бал – завдання виконано з деякими помилками та здано без захисту;

3 бал – завдання виконано вірно та здано без захисту;

4 бали – завдання виконано вірно та захищено звіт відповідно до графіку навчального процесу.

За практичні завдання за темами 4-6 – 5 балів, які можна отримати:

3 бал – завдання виконано з деякими помилками та здано без захисту;

4 бал – завдання виконано вірно та здано без захисту;

5 бали – завдання виконано вірно та захищено звіт відповідно до графіку навчального процесу.

За практичні завдання за темами 7-9 – 5 балів, які можна отримати:

3 бал – завдання виконано з деякими помилками та здано без захисту;

4 бал – завдання виконано вірно та здано без захисту;

5 бали – завдання виконано вірно та захищено звіт відповідно до графіку навчального процесу.

Максимальна можлива сума балів, набраних на практичних (семінарських) заняттях – 14 балів; мінімально можлива – 6 балів.

За лабораторні роботи за темами 1-5 та 6-9 можна отримати по 8 балів:

4 бали – завдання виконані з деякими помилками та здано без захисту;

6 балів – завдання виконані вірно та здано без захисту;

8 бали – завдання виконані вірно та захищено звіт відповідно до графіку навчального процесу.

Максимальна можлива сума балів, набраних на практичних (семінарських) заняттях – 16 балів; мінімально можлива – 6 балів.

Письмова контрольна робота проводиться 3 рази за семестр та включає теоретичні і практичні завдання різного рівня складності відповідно до тем змістового модуля. За кожну контрольну роботу студент може отримати 4 бали. Загальна максимальна кількість балів за поточні контрольні роботи становить 12 балів, мінімальна – 0 балів.

У кінці семестру студенти виконують колоквиум, який складається із 3 практичних завдань, за кожне з яких максимально можлива кількість балів – 3. Загальний максимальний бал за колоквиум становить 8, а мінімальний – 0 балів.

Самостійна робота оцінюється шляхом перевірки виконання завдань для самостійного виконання та підготовки творчого завдання.

Творче завдання (максимальна оцінка – 10 балів). Вимоги до виконання творчого завдання розміщено на сайті ПНС.

Творче завдання – презентація матеріалу за обраною темою:

10 балів – зміст та структура виконаного матеріалу відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження відбиває пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; робота відповідає предмету та об'єкту дослідження;

7 балів – зміст та структура виконаного матеріалу відповідають меті дослідження, в запропонованій презентації результатів дослідження подано пояснення й висновки стосовно поставлених завдань щодо обраної тематики;

5 балів– зміст та структура виконаного матеріалу відповідають меті дослідження, запропонована презентація результатів дослідження, подано пояснення й висновки стосовно поставлених завдань; проведено достатнє дослідження стану об'єкту дослідження відповідно меті обраної тематики, але недостатньо коректно визначено напрямків вирішення поставлених завдань, що впливає на коректність висновків;

3 балів – зміст та структура виконаного матеріалу не відповідають меті дослідження;

0 балів – виконання матеріалу відсутнє.

Максимальна сума балів, набраних за самостійну роботу – 10 балів; мінімально можлива – 0 балів.

Шляхом поточного оцінювання протягом семестру студент може отримати максимальну кількість балів – 60. Мінімально допустима кількість балів для складання підсумкового контролю – 35 балів.

Підсумковий/семестровий контроль проводиться у формі іспиту, за який студент може отримати максимальну кількість балів – 40.

Студента слід вважати атестованим, якщо під час поточного контролю отримає не менше 35 балів, а під час підсумкового контролю – не менше 25 балів. Сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або перевищує 60 балів.

Підсумкова оцінка з дисципліни (максимум 100 балів) визначається як сума (проста) балів за результати успішності студента при поточному та підсумковому контролі. Сумарний результат у балах за семестр складає: "60 і більше балів – зараховано", "59 і менше балів – не зараховано" та заноситься у залікову "Відомість обліку успішності" навчальної дисципліни. У випадку отримання менше 60 балів студент обов'язково складає екзамен після закінчення екзаменаційної сесії у встановлений деканом факультету термін, але не пізніше двох тижнів після початку семестру.

Виставлення підсумкової оцінки здійснюється за шкалою, наведено в таблиці "Шкала оцінювання: національна та ЄКТС".

Форми оцінювання та розподіл балів наведено у таблиці "Рейтинг-план навчальної дисципліни".

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82 – 89	B	добре	
74 – 81	C		
64 – 73	D		
60 – 63	E	задовільно	не зараховано
35 – 59	FX	незадовільно	
1 – 34	F		

Рейтинг-план навчальної дисципліни

Тема	Форми та види навчання	Форми оцінювання	Мак бал
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку. Облік активів підприємства			
ТЕМА 1. Теоретичні основи бухгалтерського обліку. Бухгалтерський баланс	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція 1 за питаннями: 1. Сутність та функції бухгалтерського обліку. 2. Предмет, об'єкти та методи бухгалтерського обліку. 3. Поняття бухгалтерського балансу. Види балансів. 4. Побудова і зміст бухгалтерського балансу.		
	Практичне заняття 1. Виконання завдання зі складання Балансу		
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази		
ТЕМА 2. Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис	<i>Аудиторна робота</i>		
	Лекція 2 за питаннями: 1. Типи господарських операцій та їх вплив на бухгалтерський баланс. 2. Економічний зміст, побудова та типи бухгалтерських рахунків. 3. Метод подвійного запису на рахунках бухгалтерського обліку. 4. План рахунків бухгалтерського обліку.		
	Лабораторна робота 1. Налаштування програми до роботи. Облікова політика підприємства		
	Практичне заняття 2. Виконання завдання по відображенню господарських операцій на бухгалтерських рахунках		
	<i>Самостійна робота</i>		
Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази			
В і	<i>Аудиторна робота</i>		

	Лекція 3 за питаннями: 1. Облік грошових коштів у касі підприємства та на рахунках в банках. 2. Облік розрахунків з покупцями і замовниками. 3. Облік розрахунків з різними дебіторами		
	Лабораторна робота 2. Облік касових та розрахункових операцій		
	Практичне заняття 3. Виконання завдання з обліку грошових коштів та дебіторської заборгованості підприємства. Контрольна робота	Виконання завдань за темами 1 – 3. Виконання контрольної роботи	8
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази. Підготовка до контрольної роботи. Підготовка практичних завдань до перевірки		
	<i>Аудиторна робота</i>		
ТЕМА 4. Облік запасів	Лекція 4 за питаннями: 1. Види та порядок оцінки запасів. 2. Облік надходження запасів. 3. Облік вибуття запасів		
	Лабораторна робота 3. Облік наявності та руху виробничих запасів		
	Практичне заняття 4. Вирішення практичних завдань з обліку запасів, готової продукції та незавершеного виробництва		
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази. Підготовка до контрольної роботи		
	<i>Аудиторна робота</i>		
ТЕМА 5. Облік необоротних активів	Лекція 5 за питаннями: 1. Сутність, види та порядок оцінки основних засобів. 2. Облік надходження та вибуття основних засобів. 3. Облік інших необоротних матеріальних активів. 4. Облік нематеріальних активів.		
	Лабораторна робота 4. Облік наявності та руху необоротних активів	Виконання лабораторних робіт за темами 1 – 5	8
	Практичне заняття 5. Вирішення практичних завдань з обліку основних засобів, інших необоротних матеріальних активів та нематеріальних активів		
	<i>Самостійна робота</i>		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази		
Змістовий модуль 2. Бухгалтерський облік зобов'язань, капіталу, доходів і витрат підприємства			

ТЕМА 6. Облік зобов'язань	Аудиторна робота		
	Лекція 6 за питаннями: 1. Сутність, види та загальний порядок обліку зобов'язань підприємства. 2. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками. 3. Облік розрахунків з іншими кредиторами		
	Лабораторна робота 5. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками. Контрольна робота	Виконання контрольної роботи	4
	Самостійна робота		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази. Підготовка до контрольної роботи		
ТЕМА 7. Облік праці, її оплати	Аудиторна робота		
	Лекція 7 за питаннями: 1. Форми й системи оплати праці, види заробітної плати, склад фонду оплати праці. 2. Первинна документація з обліку оплати праці. 3. Облік окремих видів виплат працівникам. 4. Облік утримань із заробітної плати та нарахувань на фонд оплати праці		
	Лабораторна робота 6, 7. Облік розрахунків з оплати праці		
	Практичне заняття 6. Вирішення практичних завдань з обліку поточних та довгострокових зобов'язань підприємства. Контрольна робота	Виконання контрольної роботи. Виконання завдань за темами 4 – 6	9
	Самостійна робота		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази. Підготовка до контрольної роботи. Підготовка лабораторних робіт та практичних завдань для перевірки		
ТЕМА 8. Облік власного капіталу	Аудиторна робота		
	Лекція 8 за питаннями: 1. Сутність, функції та порядок формування власного капіталу підприємства. 2. Облік складових власного капіталу		
	Самостійна робота		
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази		
ТЕМА 9. Облік доходів і витрат підприємства	Аудиторна робота		
	Лекція 9 за питаннями: 1. Формування та облік доходів підприємства. 2. Формування та облік витрат підприємства. 3. Формування фінансових результатів діяльності підприємства		
	Лабораторна робота 8. Облік формування доходів і витрат підприємства. Формування бухгалтерських звітів	Виконання лабораторних робіт за темами 6 – 9	8
	Практичне заняття 7. Виконання практичних завдань з обліку доходів і витрат підприємства. Колоквіум	Колоквіум. Виконання	13

		завдань за темами 7 – 9	
Самостійна робота			
	Вивчення лекційного матеріалу, підготовка до практичних занять, виконання завдань для самоконтролю, огляд законодавчої бази. Підготовка до колоквиуму. Підготовка до перевірки самостійної творчої роботи. Підготовка лабораторних робіт та практичних завдань для перевірки	Виконання самостійної творчої роботи.	10
Усього			60
Екзамен			40

Рекомендована література

Основна

1. Верига Ю.А. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ : Центр навчальної і практичної літератури, 2019. 520 с.
2. Лень В. С., Гливенко В. В. Бухгалтерський облік в Україні. Київ : Центр навчальної літератури. 2018. 608 с.
3. Рязанов Н. О. Бухгалтерський облік : навч.-метод. посіб. Старобільськ : ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022. 287 с.
4. Ткаченко Н.М. Теорія бухгалтерського обліку: підручник. 2-ге вид. доповн. і переробл. Київ: Алерта, 2020. 192 с.

Додаткова

5. Безкоровайна Л. В. Порівняльний аналіз обліку активів підприємства у вітчизняній та міжнародній практиці // Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. № 22. С. 894-899. [Електронний ресурс]. Режим доступу: www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=5310.
6. Безкоровайна Л. В. Проблеми ідентифікації та оцінки нематеріальних активів // Вісник Одеського національного університету. Серія: Економіка. Том 24. Випуск 1 (74). – 2019. – С. 109–113.
7. Безкоровайна Л. В. Проблеми організації бухгалтерського обліку в комунальних некомерційних підприємствах / Л. В. Безкоровайна // Приазовський економічний вісник. Випуск № 2 (13). – 2019. – С. 340–346.
8. Безкоровайна Л. В. Особливості використання та обліку спеціального одягу за національними і міжнародними стандартами / Л. В. Безкоровайна // Інфраструктура ринку. – 2020. – № 40. – С. 427–432.
9. Лаговська О.А., Кузь В.І., Легенчук С.Ф., Кучер С.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством : підручник. Київ : Кондор, 2018, 418 с.
10. Плиса В.Й., Плиса З.П. Бухгалтерський облік: навч. посіб. Київ : Каравела, 2019. 560 с.

Інформаційні ресурси

11. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.11.1999 р. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov>.
12. Методичні рекомендації по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку, затверджені наказом Міністерства фінансів України від 29.12.2000 р. № 356 – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov>.
13. Національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua>
14. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. – Електронний ресурс. – Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov>.

15. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система) URL : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=7006>.